

Justitiedepartementet

Ju/L4

E-post:

ju.remissvar@regeringskansliet.se

ju.L4@regeringskansliet.se

Stockholm: 2018-11-01

Ref: Ju2018/03485/L4

Remittering av betänkandet En effektivare kommunal räddningstjänst (SOU 2018:54)

Svenska Flygbranschen, SFB, uppskattar att få lämna synpunkter av rubricerat betänkande då vi menar att Sveriges beredskap och förmåga att bekämpa skogsbränder kan effektiviseras. I vårt bidrag väljer vi att i allmänna ordalag beskriva de brister vi anser råder med nuvarande regelverk och rutiner kring hur civila helikoptrar utnyttjas.

Svenska Flygbranschen, SFB, har ett 15-tal medlemsföretag i helikopterbranschen som har förmåga att släcka skogsbränder från luften. Dessa medlemsföretag har ca 60 helikoptrar baserade runt hela vårt land som snabbt kan vara på plats för att i ett tidigt skede bekämpa en skogsbrand. Dessa företag är en, som vi anser, betydande resurs som kan utnyttjas effektivare än som det sker i dag.

Under den varma sommaren 2018 har vi sett ett flertal bränder där effektiva släckningsmetoder inte satts in ett tillräckligt tidigt skede. Det får nu anses helt klarlagt att de privata helikopterföretagens resurser under juni månad gång på gång ignorerades av ansvariga myndigheter och alltså inte användes för skogsbrandsbekämpning i någon nämnvärd utsträckning. Detta fick som följd att många bränder utvecklades och fick en större utbredning som därför krävde mer omfattande och dyra insatser. Vi är övertygade att ett flertal av dess bränder kunde ha bekämpats i tidigare skede om de civila helikoptrarna hade utnyttjas i större omfattning. Några av räddningstjänsterna i Västerbotten och Norrbotten, jobbade effektivt på det sättet och släckte ned bränderna medan de var ”små”.

Svenska Flygbranschen inser självklart att försvarets resurser och gemensamt finansierade utländskt brandflyg (hkp eller flygplan) utgör en nödvändig backup för svåra situationer när de privata resurserna inte räcker till. Men vi anser att dessa resurser ska komplettera och inte ersätta den erfarna, billigare och effektivare brandbekämpningsresurs som de privata helikopteroperatörerna utgör.

Med de erfarenheter vi gjort under de senaste årens skogsbränder finns det stora möjligheter till effektivare räddningsinsatser vid skogsbränder. Dessutom ser vi stora möjligheter att begränsa samhällets kostnader för brandbekämpningen. SFB anser att samhällets samlade resurser och internationella förstärkningsresurser måste utnyttjas på ett effektivare sätt.

För att snabbt kunna bekämpa en skogsbrand bör kommunernas ekonomiska exponering minska. Många bränder sprids då den kommunala räddningsledaren inte har mandat att i ett tidigt skede kalla in civilt helikopterstöd. Den kommunala självrisken är här en begränsande faktor som gör att kommunens kostnader blir betydande om de kallar in en helikopter i tidigt skede. Vi har sett flera fall där detta dröjt, branden har utvecklats och räddningstjänsten har då vänt sig då till MSB för stöd. Branden hinner då utvecklas men kommunens kostnader begränsas.

Under sommarens omfattande skogsbränder utnyttjades de civila helikoptrarna bara i ringa omfattning. Svenska Flygbranschens medlemmar flög med alla helikoptrar som räddningstjänsterna ville ha och våra operatörer ställde in semestrar och avbokade eller sköt upp många andra redan kontrakterade uppdrag. Trots detta stod många helikoptrar på marken.

Under samma tid meddelade försvaret att de inte kunde flyga mer då de flugit alldeles för många timmar i juni och därmed var begränsade pga. tekniskt underhåll och semestrar. Kontrasten är slående: de privata helikoptrarna ställde allt annat åt sidan, sköt upp planerade jobb, tog ut övertid och ställde in semestrar medan statliga resurser ställdes på backen. Men då MSB inte ansåg sig kunna samordna de privata resurserna var utnyttjandet av de privata helikoptrarna långt ifrån optimalt och aldrig på lika villkor som utländska operatörer. Det finns många exempel då utländska helikopteroperatörer fått betalt för att stå i beredskap medan svenska helikoptrar bara fått betalt för flugen tid. Här skedde således en stark snedvridning av konkurrensen till nackdel för de svenska företagen.

Först när de internationella resurserna lämnat landet och när försvarsmakten möjligheter att ställa upp begränsades fick de svenska helikopterföretagen en del uppdrag.

Vår slutsats är att sommarens skogsbränder hade kunna bekämpats mycket tidigare och till väsentligt lägre kostnader om de svenska civila helikoptrarna utnyttjats i högre grad. Det hade också minska skadorna på den drabbade skogen och ökat tryggheten för drabbade människor.

Under sommaren 2018 hade SFB återkommande samtal med MSB som förklarade att de inte hade mandat eller laglig stöd att upphandla tjänster från civila svenska helikopterföretag. När sedan de internationella resurserna lämnade Sverige hade vi åter kontakter som ledde till ett större utnyttjande av våra medlemsföretag.

SFB tillstyrker förslaget att:

MSB får överta berörda kommuners räddningstjänstverksamhet vid särskilt omfattande räddningsinsatser eller om det annars finns synnerliga skäl. Nationell stödresurs – bör förtydligas. MSB får överta berörda kommuners räddningstjänstverksamhet vid särskilt omfattande räddningsinsatser eller om det annars finns synnerliga skäl.

Vi anser att MSB bör överta ansvar redan i ett tidigt skede t.ex. när SMHI utfärdat varning om förhöjd brandrisk och därmed i ett tidigare skede ge ökat stöd till den kommunala räddningstjänsten.

Vår slutliga bedömning är att MSB bör ges ett övergripande ansvar för samordning av samtliga nationella resurser. Vilket även bör inkludera alla svenska civila helikoptrar. Dessa resurser bör användas i första hand. Internationella resurser ska användas först när våra egna resurser inte räcker till. Vi anser även en översyn av kommunernas självrisk för skogsbränder bör ske eftersom det inte rimligen kan få vara så att självrisken blir en hämmande faktor som kan medföra att små bränder får utvecklas till större innan stöd från MSB sätts in.

SFB står gärna till regeringens och berörda myndigheters förfogande i samtal om hur vår beredskap mot skogsbränder kan effektiviseras med hjälp av civila helikoptrar.

Med vänlig hälsning

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'J. Bergling'.

Jan-Olov Bergling

Svenska Flygbranschen